

Міністерство освіти і науки України,
Барановицький державний університет (Республіка Білорусь),
Державна вища професійна школа у м. Хелм (Польща),
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (Україна),
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (Україна),
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка (Україна),
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (Україна),
Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області

ПОЧАТКОВА ОСВІТА:

ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(21 жовтня 2021 року)

21 жовтня 2021 року
НІЖИН

Рекомендовано до друку Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М.Гоголя)
Протокол № 4 від 28.10.2021 року

Редакційна колегія:

- Турчин Тамара Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, голова організаційного комітету конференції (Україна);
- Лісовець Олег Васильович** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (Україна);
- Бейгер Галина** - доктор педагогіки, старший викладач кафедри педагогіки Державної вищої професійної школи у м. Хелм (Польща);
- Федій Ольга Андріївна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (Україна);
- Гудима Наталія Василівна** - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Україна);
- Дубяга Світлана Миколаївна** - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
- Гордієнко Тетяна Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;
- Демченко Наталія Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;
- Градобик Валентина Валентинівна** – начальник Управління освіти Ніжинської міської ради.

- Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи.** Збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 21 жовтня 2021 року. Укладачі: Т.В.Гордієнко, Н.М.Демченко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2021. 198 с.

Збірник містить матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи», проведеної 21 жовтня 2021 р. в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

У збірнику матеріалів конференції друкуються тези наукового характеру та дискусійні публікації з професійної тематики, у яких відображені результати роздумів, міркувань, наукових пошуків, методичних розробок учених, викладачів, аспірантів, вчителів та вихователів, магістрантів та студентів, присвячені дослідженню актуальних проблем початкової освіти.

Збірник видано в авторській редакції мовою оригіналу.

За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

ЗМІСТ

Артеменко Л.М. Новий формат спілкування з батьківською аудиторією	7
Багмут Я.О., Бобро А.А. Актуальність проблеми формування soft skills в учнів початкових класів нової української школи.....	8
Бляхарський О. В, Гайдученко В.І. Творчий потенціал вчителя початкових класів у контексті нової української школи	10
Бобро А.А. Формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя початкових класів	11
Бондаренко А.І. Дизайн оформлення класу в початковій школі	13
Бояринова В.О. Лепбук як новітній спосіб організації навчальної діяльності.....	15
Бурковець В.О., Лимар Ю.М. Теоретичні основи розвитку лідерських якостей молодших школярів	16
Бут Т.А. Феноменологія поняття «текстотворчі уміння»	19
Василевич Н.А. Проблема формування у младших школьников умения сравнивать.....	21
Ворожбіт-Горбатюк В.В. HANDBOOK в реалізації діяльнісного підходу в сучасній українській школі	23
Головей Ю.О. Використання ігрових технологій в освітньому процесі НУШ	24
Головчик К.В. Использование игровых технологий как средство развития познавательных интересов младших школьников	26
Горяньська А.М., Пісоцький В.П. Комунікативна компетентність майбутніх вчителів початкової школи як умова їх успішної педагогічної діяльності.....	28
Давиденко О.М. Формування здорового способу життя молодших школярів - пріоритетний напрямок державної політики в умовах НУШ	30
Данько Д.А. Діагностика сформованості пізнавального інтересу до читання в учнів початкової школи	32
Дацько О.О. Воркшоп як інноваційна освітня технологія	34
Дараган О.М. Інтегрований курс « Мистецтво» у новій українській школі.....	35
Даценко С.О., Гордієнко Т.В. Ігрові тренінги в початковій школі	38
Дейнека В.О. Феноменологія Поняття «дослідницькі уміння»	40
Демченко Н.М., Самойленко О.В. Здоров'язбережувальні технології на уроках у початкових класах.....	42
Дешко О.О., Дубровська Л.О. Курс «Я досліджую світ» у реалізації принципу педагогіки партнерства НУШ.....	45
Дирда А.М., Дубровський В.Л. Виховання у молодших школярів дбайливого ставлення до природи в позаурочній роботі	46
Дмитрієва Л.В. Ідеї верлібрів як шлях розвитку художньо-мовленнєвих здібностей учнів Нової української школи.....	48
Дубровський В.Л. Методичні основи проведення уроку математики в початковій школі з використанням ІКТ.....	50
Жеребіло О.М. Формування читацької самостійності на уроках читання	52
Жигун Л.О., Дубровська Л.О. Шляхи формування та впровадження ключових компетентностей у навчання і чнів початкової школи.....	54
Зеленська Л.Д. Супервізія, нетворкінг, коучинг в програмах професійного розвитку вчителя	55
Іванко А.О. Демократичний стиль спілкування як вияв педагогічної майстерності вчителя.....	57

Ворожбіт-Горбатюк В.В., доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

HANDBOOK В РЕАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Handbook як дидактичний ресурс в освітній процес проник з технологій організації корпорацій, формування корпоративної культури. Це відносно нове явище в практиці українського шкільництва. Початково handbook передбачав візуалізацію загальних правил перебування людини в певній спільноті, із зазначенням місії, розуміння цінностей у цій спільноті [1]. Оформлювалися handbook традиційно у вигляді буклетів, унаочнених схем і таблиць.

Призначення handbook полягає в наступному: донести до всіх учасників освітнього процесу (групи, класу, колективу) ключові правила і послідовність спільної роботи. Це допоможе вчителю чітко структурувати реальне освітнє середовище, визначити межі персональної і колективної відповідальності. Кожен здобувач, починаючи з першого дня перебування у школі, повинен чітко розуміти мету, місію закладу, в якому вчиться. Це – умова спільного прогресу. Вкрай значимим є долучення до створення handbook самих здобувачів. Достатньо просто запитати в учнів, чого вони прагнуть досягти в процесі навчання, як бачать цілі і місію школи, свого класу. Цікаво знати думку учнів про те, чим робота вашого з ними колективу вигідно відрізняється від роботи інших колективів. Оберіть 2-3 об'єднувальні ідеї і організуйте відповідно діяльність за чітким і простим алгоритмом. У handbook розмістіть заздалегідь розроблений простий алгоритм дій. До цього процесу можна залучити учнів попередніх років навчання. Коли учитель спирається на досвід навчально-пізнавальної діяльності дітей, які такий досвід уже мають, більш вірогідно попередити утруднення, суперечності у розумінні змісту handbook. Чітке й однозначне розуміння змісту handbook – запорука самостійності у прийнятті рішень кожним учасником освітнього процесу. Значний потенціал handbook в організації компенсуючого, підтримуючого навчання дітей з ООП.

Не завадить у handbook дати інформацію про історії і традиції колективу, в якому вчитимуться діти. Такі історії завжди згуртовують, сприяють духовному зростанню кожного у спільноті [1].

Handbook в сучасному освітньому просторі української школи за своїм призначенням є своєрідною трендовою книгою з просування учителем досвіду педагогічної діяльності чи колективу, де визначено межі діяльності учасників освітнього процесу, конкретизовано ролі, зони відповідальності і напрями співпраці кожного учасника. Традиційно handbook вважається простим і зрозумілим керівництвом діяльності для внутрішнього користування у конкретному колективі (класі, групі). З огляду handbook на реалії роботи закладів освіти в умовах карантинних заходів, handbook доцільно використовувати в умовах гібридного навчання з передачею завдань на аутсорс (педагогічний супровід батьків, які підтримують своїх дітей у навчально-пізнавальних онлайн інтеракціях). Цей методичний інструмент також корисний для роботи в середовищі культурного розмаїття.

Функціональне призначення аутсорс: зробити матеріал навчально-пізнавального чи дослідницького завдання зрозумілим, очікуваний результат навчання – передбачуваним, очевидним і зрозумілим для учасників колективу/команди/групи/класу. Варто зазначити, що саме handbook у форматі чіткої покрокової інструкції виконання завдання може попередити появу так званих

«комунікаційних кульок», пов'язаних з когнітивними утрудненнями. Корисно в handbook відобразити конкретну інформацію про щоденні вправи без офіційного повчального тону. Обов'язково handbook має містити інформацію про очікувані результати навчання, винагороди і відзнаки за конкретні результати. Так само цю інформацію слід подавати лаконічно, чітко, доступно для розуміння конкретною віковою категорією учнів. Добре, якщо в цій частині handbook пропонуватиме візуалізацію (ілюстрації, інфографіка, 3D).

Слід наголосити, handbook слід формувати, керуючись правилами інтуїтивного інтерфесу. Перш, ніж використовувати розроблений handbook, покажіть його родичам, друзям, їхнім дітям, знайомим, - протестуйте на випадкових співрозмовниках. Якщо кожна позиція зрозуміла, вас чекатиме успіх, якщо щось двозначно чи суперечливо, то варто доопрацювати.

Handbook має альтернативні форми: *gayd* (інструкція з приписом коректності дій і забезпечення системності роботи), *must have* (те, що повинен мати і використати з поясненням «чому?», «навіщо?»), *інструкція* (в актуальному для дитини форматі) [1].

У роботі із дітьми з особливими освітніми потребами handbook слугує помічником зробити крок назустріч успіху. Оскільки така покрокова інструкція спирається на уже наявні життєві цінності, сформовані навички. У роботі з дітьми з ООП handbook – це покрокова інструкція щоденних вправ з дотриманням вимог з огляду на нозологію: для дитини, для близького оточення, для батьків. Більш детально про практику розроблення handbook можна ознайомитися із відео записом тренінгу [2].

На завершення пропонуємо структуру для handbook. *Назва* – коротка, у брендовому звучанні, близька і зрозуміла для дітей, батьків, учителів. *Мета* – чітка, актуальна в конкретний момент життєдіяльності учасників освітнього процесу. *Очікувані результати* – прості, об'єктивно вимірювані. *Винагороди* – за що, в яких умовах, коли, ким визначаються. *Критерії, методи оцінювання* – чіткі, ревалентні, відповідно до чинної системи оцінювання. *Практичні завдання* з простим однозначним описом покрокового виконання. *Матеріал для самостійної роботи* із вказівкою про зміст завдання, форми звітності про виконання. *Рекомендовані джерела*, інформаційні ресурс – доступні, узгоджувані з освітньою програмою.

Література

1. Handbook компанії [Електронний ресурс] : Режим доступу : <https://makeyour.business/theory/handbook/> (дата звернення: 20.09.2021).
2. Розроблення дидактичних матеріалів для здобувачів ЗЗСО у форматі handbook 04.07.2021[Електронний ресурс] : Режим доступу : <https://pifa.com.ua> (дата звернення: 04.07.2021).

Головей Ю.О., учитель початкових класів Ніжинської гімназії №2

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ

Високу та правильну оцінку грі давав В. О. Сухомлинський. Він писав: «Гра – це величезне світле вікно, крізь яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що засвічує вогник допитливості. То що ж страшного в тому, що дитина вчиться писати граючись, що на якомусь етапі інтелектуального розвитку гра поєднується з працею, і вчитель не так уже часто говорить дітям: «Ну, пограли, а тепер будемо трудитися!» [4].

Ігрові технології є одним із видів інноваційних технологій сучасності. Їх використання на уроках відповідає природним потребам молодших школярів, адже за своєю природою гра – це найкраща форма життєдіяльності дітей. Саме у дитячому віці